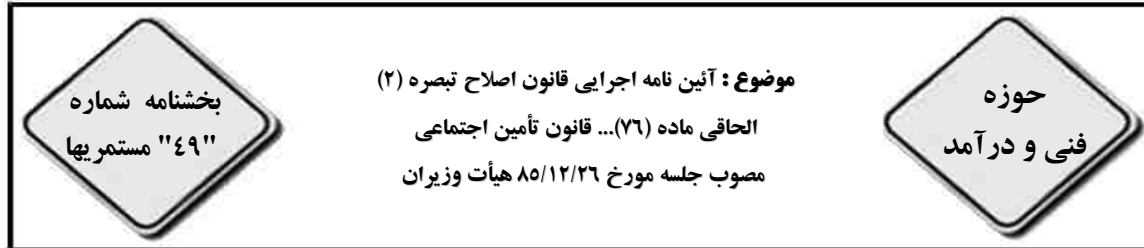

سریال : ۱۵۶۲

اداره کل استان

شعبه

با سلام و صلوات بر محمد و آل محمد(ص)

پیرو بخشنامه های شماره ۳ الی ۱۱/۳ کارهای سخت و زیان آور و دستورالعملهای مربوطه به پیوست تصویر آئین نامه اجرایی قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱- مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام موضوع تصویب نامه شماره ۱۵۳۶۵/ت/۳۶۰۰۵ هـ مورخ ۸۶/۲/۵ هیأت وزیران ارسال و توجه کلیه واحدهای اجرایی را به نکات ذیل معطوف می دارد:

الف) - بیمه شدگانی که از شمول این آئین نامه خارج می باشند :

مشمولین قوانین ذیل از شمول این آئین نامه و بخشنامه های مربوطه مستثنی می باشند.

۱- شاغلین مشاغل سخت و زیان آور موضوع قانون " نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور- مصوب سال ۱۳۶۷- و اصلاحات بعدی آن " در صورتیکه کمیته های استانی افراد فوق الذکر را در ردیف مشمولین این آئین نامه قید نمایند، واحدهای اجرایی مکلفند طی فرم پیوست شماره ۱ ضمن اعاده رأی ، موضوع را به کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی متذکر گردند. بدیهی است نحوه اقدام در ارتباط با مشمولین قانون مذکور مطابق با بند "ب" قسمت "۳" بخشنامه شماره ۴۶ مستمریها خواهد بود.

۲- مشمولین قانون " حفاظت در برابر اشعه مصوب سال ۱۳۶۸ "

در خصوص این قبیل بیمه شدگان براساس قانون مصوب ۶۸/۱/۲۰ مجلس شورای اسلامی و آئین نامه اجرایی مربوطه موضوع تصویب نامه شماره ۱۱۲۰۲۶/ت/۵۷ هـ مورخ ۶۹/۲/۲۹ هیأت وزیران (تصویر پیوست) با هماهنگی اداره کل امور فنی مستمریها عمل خواهد شد.

سریال: ۱۵۶۲

۳- کارکنان خرید خدمت شاغل در مشاغل سخت و زیان آور وزارت دفاع و پشتیبانی و نیروهای مسلح و شرکتها و سازمانهای تابعه آن .

با توجه به ماده "۱۶" تصویبنامه، چگونگی اجرای مفاد این آئین نامه در مورد آن دسته از مشمولین قانون تامین اجتماعی که در مشاغل سخت و زیان آور وزارت دفاع و پشتیبانی و نیروهای مسلح و شرکتها و سازمانهای تابعه آن به صورت خرید خدمت شاغل می باشند با رعایت مقررات و ضوابط نیروهای مسلح و با هماهنگی سازمان تامین اجتماعی خواهد بود، لذا نحوه اقدام در این خصوص متعاقباً طی دستور العمل جداگانه ای جهت اجرا ابلاغ می گردد.

ب) - نحوه اقدام در خصوص مشمولین بند "الف" تبصره ۲ قانون و ماده "۱" آئین نامه کارهای سخت و زیان آور:

بموجب ماده "۱" آئین نامه اجرایی، مشاغلی که صفت سخت و زیان آوری با ماهیت شغلی وابستگی دارد اما می توان با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی مناسب توسط کارفرما سخت و زیان آوری آنها را حذف نمود، جزو مشاغل گروه "الف" قرار دارند. نظر به اینکه قانون گذار طبق جزء "۱" بند "الف" قانون برای کارفرمایان این قبیل کارگاهها تکالیفی را مقرر نموده است، لذا واحدهای اجرایی با توجه به ماده "۳" آئین نامه مکلف به رعایت دقیق موارد زیر خواهند بود:

۱- در آرای صادره از سوی کمیته های استانی (بدوی و تجدید نظر) که جهت اقدام به ادارات کل استان ابلاغ می گردد، قید نوع سخت و زیان آوری مشاغل (گروه "الف" یا گروه "ب") الزامی بوده و در صورتیکه آرای صادره فاقد ذکر نوع سخت و زیان آوری شغل باشد، ادارات کل استان مکلفند قبل از ارجاع آرای صادره به شعب تابعه آرای مذکور را جهت تعیین نوع سخت و زیان آوری، تکمیل و رفع ابهام به مرجع اقدام کننده عودت دهند.

۲- نظر به اینکه مطابق تبصره ماده "۲" آئین نامه در موارد مشمول بند "الف" ماده "۱" که استاندارد حدود تماس شغلی عوامل بیماری زا و سخت و زیان آور وجود دارد، اتخاذ تصمیم قطعی در کمیته ها مستلزم اندازه گیری و اظهار نظر کارشناسان بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سایر مراکز دارای مجوز از وزارتخانه یاد شده خواهد بود، بنابراین گزارش مذکور از الزامات مدارک ارسالی از سوی کمیته های بدوی و یا تجدید نظر می باشد. درغیراینصورت واحد امور فنی مستمریها مکلف است یک نسخه از گزارش مذکور را اخذ و جهت اقدامات آتی همراه با فرم رأی صادره ضمیمه پرونده فنی و تصویر آن را جهت ضبط در پرونده مطالباتی در اختیار واحد درآمد قرار دهد.

۳- در صورتیکه سخت و زیان آور بودن مشاغل از نوع گروه "الف" در کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی تشخیص داده شود، واحدهای اجرایی (شعبه محل کارگاه) مکلفند، کارفرمایان مربوطه را از آخرین مهلت تعیین شده در قانون و آئین نامه اجرایی مربوطه (دو سال از تاریخ ابلاغ تصمیم کمیته یا شورا) جهت ایمن سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده مقرر در ماده "۳" و همچنین تبصره "۳" ماده (۴) آئین نامه اجرایی مطلع و حداقل هر شش ماه یکبار مراتب اتمام مهلت قانونی را طبق فرم پیوست شماره ۲ به کارفرمایان مذکور

سریال : ۱۵۶۲

یادآوری و رونوشت نامه مزبور را به سازمان کار و امور اجتماعی و معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان ارسال نمایند.

۴- واحدهای اجرایی مکلفند بلافاصله پس از اتمام مهلت مقرر در ماده "۳" آئین نامه (دو سال از تاریخ ابلاغ تصمیم قطعی کمیته یا شورا) حسب ماده "۲" آئین نامه درخواست بررسی مجدد در خصوص حذف و یا کاهش صفت سخت و زیان آوری مشاغل کارگاه را در کمیته بدوی استانی مطرح نمایند.

ج- نحوه رسیدگی و تطبیق آراء کمیته های استانی و احراز شرایط:

۱- واحد امور فنی مستمریها بعنوان مسئول هماهنگی اقدامات واحدهای ذیربط مکلف است پس از دریافت رأی قطعی کمیته های استانی به شرح ذیل عمل نماید:

۱-۱- بررسی و کنترل رأی کمیته (از نظر مستندات موضوع بند ۲ قسمت "ب" فوق الذکر) و تکمیل آن در صورت کسری و نقصان مدارک طبق فرم پیوست شماره ۳.

۲-۱- ارسال تصویر رأی کمیته به واحد درآمد شعبه طی فرم پیوست شماره ۴ جهت ثبت و علامت دار نمودن مشاغل تایید شده در فایل هویتی کارگاه در قسمت باجه دریافت و در محلهایی که در سیستم تعبیه گردیده است و اقدام وفق بخش دوم و سوم بخشنامه شماره "۶" کارهای سخت و زیان آور و بایگانی برگ دوم فرم در پرونده فنی.
۳-۱- تکمیل قسمت "الف" و بندهای "۱" و "۹" قسمت "ج" فرم پیوست شماره ۵ و ارسال آن به واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی .

۲- واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی مکلف است نسبت به تکمیل قسمت "ب" و بند "۶" قسمت "ج" فرم مذکور (ثبت سوابق قطعی و استخراج عناوین شغلی بیمه شده طبق لیستهای ارسالی کارفرما در طول دوره اشتغال به صورت ماه به ماه) اقدام نماید.

۳- واحد درآمد ضمن اخذ فرمهای شماره ۴ و ۵ پیوست می بایست بشرح ذیل عمل نماید :

۳-۱- تکمیل قسمت "ب" فرم پیوست شماره ۵ (استخراج عناوین شغلی بیمه شده منحصراً در ماه هایی که طبق لیست فاقد عنوان شغلی و نانویس بوده است، بر اساس گزارشات بازرسی و حسابرسی به عمل آمده از کارگاه طبق محتویات پرونده مطالباتی) .

۳-۲- بررسی و کنترل پرداخت حق بیمه سوابق اشتغال بیمه شده در کارهای سخت و زیان آور و درج نتیجه آن به طور مشروح در بندهای "۷" و "۸" قسمت "ج" فرم پیوست شماره ۵ .

۴- واحد امور فنی بیمه شدگان موظف است نسبت به بررسی، کنترل و تکمیل قسمت "ب" و بندهای "۲" الی "۵" فرم پیوست شماره ۵ (از حیث سوابق مربوط به غرامت دستمزد ایام بیماری، مدت دریافت مقرری بیکاری، حرف و مشاغل آزاد، اختیاری، سوابق منتقله، سربازی، ایام حضور داوطلبانه در جبهه و.....) اقدام نماید .

پس از تکمیل و اقدامات فوق الذکر توسط واحدهای ذیربط واحد امور فنی مستمریها می بایست نسبت به کنترل و تطبیق عناوین شغلی بیمه شده با مشاغل سخت و زیان آور مورد تایید کمیته های استانی در کل دوره اشتغال به صورت ماه به

سریال: ۱۵۶۲

ماه و نیز احتساب سابقه اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور و دوره آن و انطباق با مفاد قانون و آئین نامه اجرایی خصوصاً احراز شرایط (توالی و تناوب اشتغال و پرداخت حق بیمه) و تکمیل قسمت "د" فرم مذکور اقدام نماید. بدیهی است فرم مذکور می بایست به امضاء مسئولین واحدهای ذیربط رسیده و مراتب احراز شرایط بازنشستگی پیش از موعد متقاضی و تایید اقدامات انجام یافته توسط واحد امور فنی مستمریها کتباً به کارفرما و بیمه شده مربوطه اعلام تا جهت ترک کار وی اقدام گردد .

د) - نحوه احراز توالی و تناوب اشتغال:

توالی و تناوب اشتغال بیمه شده درکارهای سخت و زیان آور با توجه به مشاغل تایید شده توسط کمیته های استانی به ترتیب زیر خواهد بود که واحد امور فنی مستمریها می بایست با توجه به آن در مورد هر یک از متقاضیان بازنشستگی درکارهای سخت و زیان آور بررسی و اظهار نظر نماید.

۱- ایام زیر چنانچه در فواصل اشتغال بیمه شده به کارهای سخت و زیان آور واقع شود به عنوان سابقه اشتغال در کارهای سخت و زیان آور محسوب می گردد:

- تعطیلات هفتگی.
- تعطیلات رسمی.
- ایام استفاده از مرخصی استحقاقی.
- ایام استفاده از مرخصی بابت ازدواج یا فوت همسر، پدر ، مادر و فرزندان به مدت ۳ روز با دریافت دستمزد در مورد مشمولان قانون کار.
- ایام استفاده از مرخصی استعلاجی یا استراحت پزشکی اعم از اینکه حقوق ایام مزبور توسط کارفرما پرداخت شود و یا اینکه بیمه شده از غرامت دستمزد ایام بیماری استفاده کرده باشد.
- تمام یا قسمتی از خدمت نظام وظیفه در جبهه های نبرد حق علیه باطل یا حضور داوطلبانه در جبهه با رعایت بخشنامه شماره ۶ مشترک فنی و درآمد.
- دوران اسارت یا محکومیت سیاسی که بیمه شده بر اساس آن به عنوان آزاده شناخته شده باشد حسب تقاضای وی.

۲- ایام و موارد زیر چنانچه در فواصل اشتغال بیمه شده به کارهای سخت و زیان آور واقع شود موجب زایل شدن توالی اشتغال وی در کارهای سخت و زیان آور نمی گردد:

- ایام خدمت وظیفه سربازی (دوران ضرورت و احتیاط) مشروط بر اینکه بیمه شده حداکثر تا دو ماه پس از پایان خدمت به کار سابق خود برگشته و یا اینکه در کار دیگری که سخت و زیان آور شناخته شده مشغول به کار شده باشد.
- دوران توقیف بیمه شده در صورتی که منتهی به محکومیت وی نگردد و یا اینکه کارفرما بر اساس تکلیف قانونی حقوق دوران مزبور را به بیمه شده پرداخت نماید.
- ایام حالت تعلیق که به واسطه عوامل قهریه طبیعی و یا حوادث و مخاطرات اجتماعی (مانند سیل، زلزله، جنگ و آتش سوزی) که خارج از اراده کارفرما و بیمه شده بوده و در نتیجه آن کارگاه به طور موقت تعطیل می گردد.

سریال : ۱۵۶۲

- ایام استفاده از مقرری بیمه بیکاری مشروط بر اینکه بیمه شده قبل از برقراری بیمه بیکاری در مشاغل سخت و زیان آور اشتغال به کار داشته و درحین مقرری بگیری یا حداکثر تا دوماه پس از اتمام دوره مزبور در مشاغلی که سخت و زیان آور شناخته شده مشغول به کار شده یا طبق این آئین نامه بتواند بازنشسته شود.

- ایام خدمت در جبهه که به تأیید مراجع ذی صلاح رسیده باشد.

- دوران اسارت یا محکومیت سیاسی که بیمه شده بر اساس آن آزاده شناخته شده باشد.

- ایام بلا تکلیفی بیمه شده که مستند به آرای صادره از سوی مراجع حل اختلاف و یا سایر مراجع قانونی منجر به صدور رأی بازگشت به کار یا پرداخت حقوق ایام مزبور شده باشد.

- ایام استفاده از غرامت دستمزد ایام بیماری که در فاصله زمانی ۵۴/۵/۱۰ تا ۵۹/۴/۱ واقع شده باشد.

- غیبت غیر موجه حداکثر به مدت ده (۱۰) روز در سال درمورد کارگاههای مشمول قانون کار یا بر اساس مقررات انضباطی، تخلفاتی و یا استخدامی مربوط در کارگاههای غیر مشمول قانون کار که منجر به اخراج، انفصال موقت و یا دائم نشده باشد.

- مدت یک ماه استفاده از مرخصی بدون حقوق جهت ادای فریضه حج واجب مطابق ماده (۶۷) قانون کار و فقط برای یک بار در طول دوره اشتغال.

۳- ایام و موارد ذیل چنانچه در فواصل اشتغال بیمه شده به کارهای سخت و زیان آور واقع شود توالی اشتغال را از بین برده و موجب تناوب اشتغال وی می گردد.

- استفاده از مرخصی بدون حقوق به مدت بیش از دو ماه به هر منظور و تحت هر عنوان علاوه بر مرخصی مندرج در جزء آخر بند ۲ فوق الذکر.

توجه: استفاده از مرخصی بدون حقوق می بایستی با توجه به ضوابط و مقررات و در همان دوره مربوطه با موافقت کتبی کارفرما و کارگر در زمان درخواست وفق ماده ۷۲ قانون کار صورت گرفته باشد.

- اخراج، استعفا، انفصال و بازخریدی مشروط بر اینکه حداکثر تا دوماه در مجموع پس از تاریخ موارد مزبور در مشاغلی که سخت و زیان آور شناخته شده مشغول بکار نشده یا طبق این آئین نامه نتواند بازنشسته شود.

- اشتغال در کارها و مشاغل عادی بیش از یکماه.

- اشتغال در حرف و مشاغل آزاد بیش از یکماه.

- بیمه اختیاری بیش از یکماه.

- بیکاری بدون دریافت مقرری بیکاری بیش از دو ماه.

- سایر موارد مشابه.

توجه: استفاده از مرخصی بدون حقوق و سایر موارد یاد شده فوق منحصراً در طول دوره بیمه پردازی در مشاغل سخت و زیان آور خواهد بود.

ح- نکات مهم:

۱- در صورت سپری شدن مهلت مقرر در بند "۱" جزء "الف" ماده واحده قانون و ماده (۳) آئین نامه اجرایی مربوطه و عدم ایمن سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آئین نامه های مربوطه (مصوب شورای عالی حفاظت فنی) و سایر قوانین موضوعه در این زمینه و همچنین عدم حذف یا کاهش صفت سخت و زیان آوری مشاغل و عدم تأیید آن توسط کمیته بدوی استان توسط کارفرمای کارگاه و احراز شرایط بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان آور توسط بیمه شده پس از تاریخ مذکور شعبه مکلف است

سریال : ۱۵۶۲

ضمن انجام تعهدات قانونی نسبت به بیمه شده، نسبت به وصول زیان و خسارات وارده به سازمان برابر ماده (۹۰) قانون تأمین اجتماعی از کارفرمای مربوطه اقدام نماید.

۲- نحوه اقدام در خصوص محاسبه و وصول چهاردرصد (۴٪) حق بیمه جاری مشاغل سخت و زیان آور و همچنین چهاردرصد (۴٪) مستمری برقرار شده طبق بند "د" بخشنامه شماره "۴" و بخشنامه شماره "۶" کارهای سخت و زیان آور خواهد بود و لازم است واحد درآمد شعب ضمن پیگیری وصول مطالبات مربوط به چهاردرصد مستمری کارهای سخت و زیان آور بصورت یکجا نسبت به بررسی و کنترل ثبت مشاغل مذکور در قسمت باجه دریافت و الزام کارفرمایان مشمول به رعایت مراتب درج و ثبت عناوین شغلی بیمه شدگان در لیستهای ارسالی مطابق عناوین مندرج در آراء مذکور، نسبت به بروز رسانی و اخذ گردش حساب بدهی مشاغل سخت و زیان آور کارگاه های مشمول و پیگیری و وصول حق بیمه های متعلقه در اسرع وقت اقدام نمایند.

۳- به موجب ماده (۱۵) آئین نامه آثار محدودیتها و مزایای مندرج در قانون برای مواردی که بازنشستگی به موجب این آئین نامه ایجاد می شود، منحصر به همان شغل در همان کارگاه خاص بوده و قابل تسری و تعمیم در دیگر شغل های مشابه در سایر کارگاه ها نمی گردد. در صورتیکه کمیته های بدوی و یا تجدید نظر سهواً و بدون توجه به ماده مذکور اتخاذتصمیم نمایند لازم است ضمن یادآوری ماده ۱۵ آئین نامه نتیجه اخذ شده را به کمیته مربوطه اعاده نمایند .

۴- با توجه به برنامه ریزیهای به عمل آمده در خصوص رسیدگی به تقاضای بازنشستگی پیش از موعد مشمولین قانون، واحد های اجرایی مکلفند در موارد ابهام در نحوه اقدام و اجرای مفاد قانون، آئین نامه اجرایی، بخشنامه ها و دستورات اداری مربوطه موضوع را به اداره کل استان منعکس و در صورتی که موضوع نیازمند ارائه طریق و اظهار نظر باشد، مراتب پس از تکمیل پرونده به انضمام سایر مستندات و گزارش مشروح جریان امر، به اداره کل امور فنی مستمریها ارسال گردد.

۵ - نماینده سازمان در کمیته های بدوی معاونت امور بیمه ای استان و در غیاب وی رئیس و کارشناس ارشد امور فنی مستمریها و در کمیته های تجدید نظر مدیر کل استان خواهد بود .

۶- نکات قابل توجه برای نمایندگان سازمان در کمیته های بدوی و تجدید نظر :
در جهت تسریع امور و تکریم ارباب رجوع و جلوگیری از سرگردانی و بلا تکلیفی متقاضیان بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور رعایت نکات ذیل برای نمایندگان سازمان در کمیته های مذکور الزامی خواهد بود :
- مطالعه دقیق آئین نامه اجرایی قانون و دستورالعمل های مربوطه به ویژه دستورالعمل های صادره از سوی شورای عالی حفاظت فنی ضرورت دارد .

- نظر به اینکه تشکیل کمیته های مذکور صرفاً در ارتباط با تشخیص و تطبیق مشاغل سخت و زیان آوری مشمولین قانون تأمین اجتماعی به استثنای شاغلین در تبصره ماده "۱" و همچنین ماده "۱۶" می باشد لذا لازم است حتی الامکان فهرست شاغلین (شاغلین مستثنی شده) که درخواست سخت و زیان آوری دارند را از دبیرخانه اخذ و در صورت مشمول بودن تبصره ماده (۱) و ماده (۱۶) آئین نامه این قبیل از بیمه شدگان به مبادی ذیربط راهنمایی شود.

سریال: ۱۵۶۲

- نظر به اینکه به موجب تبصره ماده "۲" آئین نامه در موارد مشمول بند "الف" ماده (۱)، اتخاذ تصمیم قطعی در کمیته ها مستلزم اندازه گیری و اظهار نظر کارشناسان بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و یا سایر مراکز دارای مجوز از وزارتخانه یاد شده می باشد و با توجه به اینکه قانون الزاماتی را برای کارفرمایان این قبیل کارگاه ها تعیین نموده است بنابراین لازم است اتخاذ تصمیم در خصوص اینگونه پرونده ها با توجه به گزارش اندازه گیری از مراجع مذکور صورت گیرد .

مسئول حسن اجرای این بخشنامه مدیران کل، معاونین بیمه ای، پشتیبانی، روسا و کارشناسان ارشد امور فنی مستمریها ، بیمه شدگان ، نامنویسی و حسابهای انفرادی و درآمد حق بیمه ادارات کل استانها و روسا و معاونین بیمه ای و مسئولین قسمتهای فوق الذکر واحدهای اجرائی و شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تأمین خواهند بود.

ی/۲/۲۳

و من ... التوفیق
حسینعلی ضیائی